

'Dit wordt mijn belangrijkste jaar!'

'Rob, waar ben je nou?'

Ze twijfelde geen moment toen *Privé* vroeg of ze mee wilde gaan naar Egypte, het land van de Nijl en de piramides én van **RAMSES SHAFFY**. 'Inderdaad, wat dacht jij?!' zegt **LIESBETH LIST**. 'Ik houd van spontane dingen, zoals ineens uit eten gaan terwijl je een uur daarvoor nog dacht dat je zelf moest koken. Deze reis kwam als een geschenk uit de hemel. Als gezin zijn we al eens eerder in Egypte geweest toen mijn dochter **ELISAH** drie jaar was. We maakten een reis langs de Nijl en stonden oog in oog met kamelen, zoals we ook nu weer gedaan hebben. In India heb ik ooit eens op zo'n beest gezeten, maar nu blijf ik er liever naast staan. En ook dan maar heel even, want voor je het weet valt ie om en lig ik eronder. Mijn zesjarige kleindochter **LILAH** ging er echter wel op. Die meid is nergens bang voor.'

Voor **LIESBETH LIST** zal 2017 om meerdere redenen gedenkwaardig zijn. Niet alleen verschijnt er binnenkort een boek over haar leven, ook gaat in het najaar de biografische musical 'Liesbeth' in première en ging ze, op uitnodiging van **PRIVÉ** en **Corendon**, nog één keer met de hele familie op vakantie naar Egypte, waar de grandeur naar eigen zeggen terugkwam in haar lichaam. Daar sprak ze zeldzaam openhartig: 'Het is belangrijk mijn dochter te blijven zien en een band op te bouwen met mijn kleindochter. Zonder hen ben ik reddeloos verloren.'

Door **FRANK WAALS**
Foto's **ALBERT DEN ISEGER**

Je hebt al ruim tien jaar huidkanker, vormt de brandende zon hier dan geen risico?

'Om die reden heb ik altijd speciale crèmes bij me, een hoed op en bedekkende kleding om mezelf tegen de zon te beschermen. Mijn huid is heel dun en kan gemakkelijk verbranden en tja, die huidkanker... Ik praat er niet snel over, maar voor deze ene keer kan het wel. Ruim tien jaar geleden werd er

'Ik heb het gevoel dat men van mij houdt en dat heb ik nodig'

Lees verder op de volgende pagina.

Vervolg

Liesbeth List

voor het eerst een plekje op mijn lichaam ontdekt dat huidkanker bleek te zijn. Dat werd wegge-laserd en in principe kun je, zodra dat wondje genezen is, gewoon weer door met je dagelijkse bezigheden. Van tijd tot tijd komt het terug en het is geregeld op mijn gezicht gaan zitten. Op een gegeven moment heb ik in overleg met de artsen besloten om standaard elk halfjaar op controle te gaan en ook steeds bij dezelfde dermatoloog: **DR. DE LEEUW** van ZBC Multicare in Hilversum. Hij is van mijn leeftijd, maar weigert met pensioen te gaan. Eerlijk gezegd vind ik dat ook wel prettig. Dokter De Leeuw weet mij als geen ander op mijn gemak te stellen en ik zou hem willen omschrijven als de meest briljante arts in zijn vakgebied. Als er één iemand is die nare plekjes moet weglaten, dan het liefst deze huidarts.'

Elisah, hoe is het om je moeder dit te zien doorstaan?

'Ik dacht dat die sessies haar altijd vrij gemakkelijk af gingen, totdat ik dezelfde behandeling eens bij iemand anders zag en ik tranen zag. Ik had me tot die tijd helemaal niet gerealiseerd hoeveel pijn het kan doen en heb daardoor nog meer respect voor mijn moeder gekregen. Zij heeft namelijk nog nooit een krimp gegeven tijdens die behandelingen.'
Liesbeth: 'Ik kan wel moord en brand gaan schreeuwen in die stoel, maar dat heeft totaal geen zin. Het is zoals het is en het moet gewoon gebeuren. Pas als de artsen op een gegeven moment zouden zeggen dat ze het niet meer aankunnen en er niets meer voor me gedaan kan worden, leg ik me bij het verdere verloop neer. Ik ben 75 jaar en ben heel gelukkig nu, maar ook heel gelukkig geweest, en als het op een dag voorbij is,

dan zal dat wel zo zijn voorbestemd. Laat maar gebeuren, dat is dan mijn lot. Er zijn al zo veel mensen gestorven aan kanker, dus zo nieuw is het allemaal niet. Het lichaam regelt het allemaal wel en als dit omhulsel het niet meer kan dragen, dan sterf ik, zo simpel is dat. In het harnas van artiest, dat dan weer wel, want ik stop nooit. Gelukkig hoef ik daar helemaal niet over na te denken, want het gaat hartstikke goed met me. Met je hoofd in de toekomst zitten bij zaken die ooit, op een dag, misschien weleens zouden kunnen gebeuren, is zinloos.'

Terugdenken aan vroeger mag wel toch?

'Jazeker, dat is alleen maar mooi. Herinneringen worden namelijk niet voor niets gemaakt. Die maak je en sla je op om soms nog eens aan terug te denken. Soms laat het je glimlachen, een andere keer verdrietig voelen. Zo kan ik me wel eens erg eenzaam voelen als ik alleen thuis ben, met mijn zelf klaargemaakte eten aan tafel zit en ik tegenover me een lege stoel zie staan. 'Rob, waar ben je nou?' denk ik dan. Het is nu bijna drie jaar geleden dat mijn man (**ROBERT BRAAKSMA**, red.) overleed, maar voor mij en Elisah zijn de scherpe randjes er nog steeds niet helemaal af. Veel van zijn

spullen staan ook nog gewoon in de kamer. Toch weet ik mezelf altijd wel weer op te peppen en in het hier en nu te leven. Oftewel, niet te veel zorgen maken om de toekomst of over het verdriet van mijn dochter als ik er straks zelf op een dag niet meer ben. Ik ben ongeloflijk dankbaar dat ik haar dicht bij me heb. Elisah geeft mij de kracht om wat van het leven te maken. Zonder haar, mijn lieve dochter, zou ik reddeloos verloren zijn.'

Je draagt in het openbaar altijd make-up. Veel mensen denken dat dit te maken heeft met de huidkanker, maar dat is niet zo?

'Totaal niet. Grime zorgt ervoor dat mensen het onderscheid kunnen maken tussen Liesbeth List het individu en Liesbeth List de artieste. Als je op de Bühne staat, moet je zelfs op de achterste rij de expressie in mijn gezicht kunnen zien. Ik kan in een toneelstuk of musical met enkel een leuk jasje het toneel op komen lopen en het publiek zal denken: 'Wie is dat?' Maak je jezelf echter mooi op, dan breng je glorie op de planken en ziet men ineens een uitvoerend artiest. Iedere huisvrouw of buurman in de zaal zal dan denken: 'Wow, wat een verschil kan dat maken. Als zij dat kan, dan kan ik het ook.' Artiest zijn is voor een deel transformeren tot iemand anders en dat doe ik op deze manier.'

Liesbeth in de Marina Moskee in Hurgada.

Zie jij een verschil tussen je moeder en de artieste die ze is, Elisah?

'Ik koppel die twee inderdaad altijd los en denk daar verder ook niet zo

bij na. In het hotel droeg ze geen make-up, maar toen we opge-maakt de binnenstad van Hurgada in trokken, wilden lokale gid-sen ineens met haar op de foto. Die bleken filmpjes van haar te hebben opgezocht op YouTube, echt te grappig voor woorden. Als klein meisje ging ik al mee naar optredens van mijn moeder en dan zag ik altijd een totaal andere vrouw aan het werk. Teruggetrokken in haar eigen wereld, heel ge-concentreerd haar teksten door-nemend. Ze moest daarin ook niet gestoord worden, want dan kon het op het podium nog weleens compleet misgaan.'
Liesbeth: 'Ik heb dat altijd heel naar gevonden. Dan raakte ik de tekst van een nummer kwijt en begon ik er maar over te praten in plaats van door te zingen. Improvisatie, geboren uit pure nood. Het publiek reageerde daar dikwijls heel enthousiast op, ze dachten waarschijnlijk dat het er allemaal bij hoorde. Toen dat een paar keer

gebeurde, verdween ook mijn angst om dingen fout te doen en is het sindsdien eigenlijk altijd goed gegaan.'

Ben je blij dat je dochter, kleindochter en schoonzoon MARC je vergezellen op deze reis naar Egypte?

'Ontzettend blij en wat fijn dat Corendon dat ook zo snel voor ons wist te regelen. De vliegmaatschappij bracht ons in minder dan vijf uurtjes naar deze plek, waar ik in een totaal andere cultuur terecht kwam dan wat we kennen in eigen land. Met een rijkdom en weelde die je in Amsterdam niet tegenkomt wanneer je er elke dag hard aan het werk bent. Ik ben altijd al een reislustig type geweest, maar sinds de dood van Robert stap ik niet meer alleen het vliegtuig in. De aanwezigheid van die drie is dus een zegen en ik ben dankbaar dat ik dit op mijn leeftijd allemaal nog mee mag maken. Alles in Egypte straalt pure klasse

uit en de grandeur is daardoor na lange tijd weer eventjes terug in mijn lichaam gekomen. De moskeëën, oude standbeelden en door natuur gevormde rotsblokken in de woestijn die ik er zie, zijn werkelijk prachtig. Door alle activiteiten die we hebben ondernomen, voelt het alsof we er al weken zitten. En dan het hotel niet te vergeten. Dat is zo luxueus dat ik me er als een vis in het water voel. Had Ramses dit nog maar meege-maakt. Egypte is immers toch een beetje zijn land. Zijn vader kwam hier vandaan en hij is er altijd trots op geweest deze typische naam gedragen te hebben. Op een busje stond overigens Ramses Tours geschreven. Toevallig of niet?'
Elisah: 'Een andere belangrijke reden om mee te reizen is voor mij het feit dat onze dochter eens extra de kans kreeg de band met haar oma te versterken. Door de afstand - Liesbeth woont in Amsterdam en ik met mijn gezin in Hoevelaken - zien we elkaar nog

maar heel weinig en dit zijn dan toch leuke dingen om daar iets aan te doen.'
Liesbeth: 'Het is heerlijk om mijn dochter en kleindochter samen bezig te zien. Het staat me nog helder voor de geest hoe blij ik was dat ik in verwachting raakte van mijn meisje. Jarenlang had ik gedacht geen kinderen te kunnen krijgen, totdat we er op een dag achter kwamen dat het probleem niet bij mij lag, maar bij mijn man Robert. Hij was gedurende zijn diensttijd eens keihard in zijn lies geschopt en kon mij daardoor niet meer zwanger maken. Toen de doktoren dat euvel verhielpen, was er ineens binnen de kortste keren wel een kindje op komst. Op mijn 41ste bracht ik staand mijn dochter ter wereld. Ik had in het ziekenhuis namelijk direct ontsluiting waardoor de zaak muurvast kwam te zitten en dit de enige optie was. Het deerde echter niets, want ik

Lees verder op de volgende pagina.

'Mijn huidkanker is al meer dan tien jaar goed te behandelen'

Vervolg

Liesbeth List

oordelen haar vreemd. Elisah is gezond en prachtig opgegroeid, eigenlijk in zoverre dat ik haar nu meer als vriendin dan als dochter zie. Ik heb niet meer het gevoel dat ik haar nog als moeder moet corrigeren, het zal eerder andersom zijn. Elisah heeft durf en een gigantisch sterk karakter, mede daarom heb ik haar ooit kunnen laten gaan.'

Die momenten kunnen jullie straks in het theater gaan terugzien, want er

'Kom me alsjeblieft halen, ik kan zo niet meer verder leven', die ze schreef aan mijn vader **GEB**. Zijn komst bleek uiteindelijk mijn redding. Ondanks het feit dat ze aan de lopende band geslagen werd, hield ze toch moedig vol om mij over te kunnen dragen aan mijn vader. Pas toen ik veilig en wel in zijn handen was, stapte ze uit het leven. Veertien dagen nadat mijn vader er was verschenen. Ik was in goede handen en zij was geestelijk en fysiek zo kapot dat ze nooit meer een normaal leven had kunnen opbouwen.'

Wat zou er gebeurd zijn als ze wel levend het kamp verlaten had?

'Dan zou ze compleet zijn doorgedraaid, zoals later ook gebeurde bij de nieuwe vrouw van mijn vader, mijn stiefmoeder **RIETJE**. Haar leerde hij in 1946 kennen toen we met de boot naar Nederland voeren en ook zij kwam beschadigd uit een kamp met ook nog eens drie eigen kinderen onder haar arm. Mij kon ze daar absoluut niet bij hebben en dat heb ik geweten ook. Met mesjes maakte ze wondjes in mijn handen om de boze geest van mijn moeder te verdrijven en 's winters moest ik in een koud bad mezelf afschrobben met een boender terwijl zij toekeek. Als ik me niet snel genoeg waste, sloeg ze me. Mijn vader plaatste me daarop diverse keren in weeshuizen, maar moest mij keer op keer weer terugnemen toen men erachter kwam dat hij nog leefde. Tenslotte heeft hij me weggegeven aan een echtpaar op Vlieland, het gezin List. Zodoende is dat ook mijn achternaam geworden, in plaats van de naam **DRIESEN** waarmee ik geboren ben. Mijn vader is vervolgens met zijn nieuwe gezin naar Zuid-Afrika geëmigreerd en heb ik nooit meer teruggezien. Op zijn vijftigste is hij er overleden, zo hoorde ik later via via.'

Hoe is het je, met zo'n jeugd, toch gelukt een lieve moeder voor Elisah te worden?

'Omdat ik van mijn nieuwe ouders, die ik ook daadwerkelijk papa en mama ben gaan noemen, wel alle liefde van de wereld kreeg. Liefde die ik daarvoor nooit had gekend. Ze hadden een eigen hotel waar ik bijbaantjes had in de bediening en het schoonmaken en dus nieuwe, beleefde omgangsnormen kreeg aangeleerd. Zij hebben uiteindelijk de basis gelegd en mij gemaakt tot wie ik nu ben.'

was eindelijk moeder geworden! Het onmogelijke bleek toch mogelijk en het voelde alsof de hemel op aarde was beland.'

Het lijkt wel alsof de geschiedenis zich herhaald, want ook jij kon maar moeilijk kinderen krijgen, Elisah.

'En daarbovenop hebben Marc en ik besloten dat ook onze dochter enig kind blijft. Het is inderdaad bijna eng hoe het verhaal zich elke generatie herhaalt. Net als mijn moeder hebben we jarenlang geprobeerd een kindje te krijgen, met alle behandelingen van dien. IVF mislukte en pas in het zoveelste ziekenhuis waar we opnieuw aan de slag gingen met inseminatie, was het plotseling wel raak. Al heeft het volgens mij ook meegeholpen dat ik in die tijd geen alcohol meer dronk en een streng hormoondieet volgde. We hielden het bij één kind, want de lichamelijke en geestelijke stress die zo'n proces met zich meebrengt, wil ik nooit meer ervaren. We zijn nu zo gelukkig met Lilah, waarom zouden we dan nog meer willen? Bovendien ben ik blij dat er geen tweede of derde is bijgekomen, want nu Lilah al wat ouder is, merk ik pas hoe zwaar het soms kan zijn. Ik red het als moeder van één nog maar net, haha.'

In welke zin lijken jullie op elkaar?

'Ik verbeter mijn dochter continu als ze een accent aanzet of woorden verkeerd gebruikt, iets wat ze zo leuk vindt dat ze het zelf ook weer bij haar vriendinnetjes doet. Mijn moeder deed dat vroeger ook tot in den treure bij mij, alleen werd ik er helemaal stapelgek van.'
Liesbeth: 'Niet plat praten en de letter A niet op z'n Amsterdams uitspreken als 'ah' maar gewoon als 'aa', dat soort dingen. In het begin had ze daar een hekel aan, maar ze bleek uiteindelijk toch hetzelfde gevoel voor taal te hebben als ik. Daarnaast houdt ze ook van mooie kleding en zijn voor-

komt dit najaar een musical over je leven op de planken...

'Dat geloof je toch niet?! Productent **HANS CORNELISSEN** belde me op een dag thuis op en vertelde me dat hij van plan was dit te gaan maken. 'Je bent niet goed wijs, je hebt een kronkel in je voorhoofd!' riep ik door de telefoon. Voor mij hoefde het allemaal niet zo, maar na een dag of drie realiseerde ik me ineens hoe bijzonder het eigenlijk is dat dit voor je gedaan wordt. Het geeft aan dat de mensen nog steeds van me houden, iets wat ik ook nodig heb. Dat besef maakte me uiteindelijk toch enthousiast en dus belde ik Hans terug om mijn zegen te geven. Ik heb geen inspraak op het uiteindelijke verhaal, maar zit straks tijdens de première wel in

de zaal. Hoe leuk is dat? De meeste artiesten met een eigen musical zijn al lang dood en ik kan het bij leven nog gewoon meemaken.'
Elisah: 'Ik ben helemaal niet zo blij met deze musical, ik vind het vreselijk!'
Liesbeth: 'Zo, dat hoor ik nu toch maar mooi voor het eerst. Wat moet ik doen, zelfmoord plegen zodat het stuk van de baan is?! Haha. Zeg het maar.'
Elisah: 'Ik vind die musical gewoon niet leuk, omdat ik onderdeel van jouw leven uitmaak en er daarom dus zelf ook in voorkom. Als ik erbuiten was gelaten, dan was het misschien anders geweest, maar helaas is dat niet zo. Vervelend, maar gelukkig mag ik van Hans vooraf het script lezen zodat ik me er geestelijk op kan voorbereiden.'

Misschien is het met die voor kennis straks minder erg.'

Iets anders dan: je biografie. Een vuistdikke pil die eind mei al uitkomt.

'Het kan niet op dit jaar. Misschien is het wel mijn belangrijkste ooit. Het eerste hoofdstuk van **De dochter van de vuurtorenwachter**, zoals het boek gaat heten, gaat over mijn eerste jaren in Nederlands-Indië en heb ik al morgen lezen. Auteurs **DAVE BOOMKENS** en **RICHARD VAN DE CROMMERT** hebben er echt iets moois van gemaakt en als ik het doorblader, is het net alsof ik het levensverhaal van een ander lees. Ik heb zo veel meegemaakt in zo'n ellendige tijd, dat verzint de beste scriptschrijver bijna niet. Ik werd op 12 december 1941 geboren in Bandung, midden in de Tweede Wereldoorlog. Tot mijn vijfde leefde ik in een jappenkamp, zoals die Japanse interneringskampen met krijgsgevangenen militairen in die tijd werden genoemd. Herinneringen uit die jaren heb ik niet, ik was nog te jong, maar ik weet wel dat mijn moeder **CORRIE** het er ontzettend zwaar heeft gehad. Ze werd er jarenlang stelselmatig vernederd en seksueel misbruikt, met als resultaat dat ze apathisch werd en uiteindelijk zelfmoord pleegde. Voor die tijd was ze een heel elegante vrouw die in de mooiste kleding rondliep en die interesse heb ik dan ook van haar geërfd. Op latere leeftijd kwamen er handgeschreven briefjes van haar uit die tijd boven water. Briefjes met teksten als

Met Corendon naar Egypte

Egypte is een heerlijk vakantie-land dat vele mogelijkheden biedt. Het land heeft een rijke geschiedenis en vele cultuurschatten, maar daarnaast is Egypte befaamd om zijn zonzekere badplaatsen. Zo is er de langgerekte kuststrook van de populaire badplaats Hurghada met bijna dertig kilometer strand waar tal van watersporten worden beoefend. In het oude gedeelte van Hurghada, El Dahar, proeft u een echt Arabische sfeer en kunt u gezellig rondsuffelen in de vele winkeltjes. In de hotelzone Sakkala vindt u veel winkels en leuke restaurants. Vakantie-

paradijs El Gouna is in traditionele stijl gebouwd rondom blauwe lagunes en wordt daarom ook wel 'Klein Venetië aan de Rode Zee' genoemd. Door de smalle kanalen varen taxibootjes van hotel naar hotel of naar het centrum met z'n restaurants, winkels, bars en bazaars. Het vrij nieuwe Makadi Bay heeft een nabijgelegen rif, waar het prima duiken en

snorkelen is. Kortom, de perfecte bestemming voor een heerlijke vakantie. Een achtdaagse vakantie naar Egypte is bij Corendon het hele jaar door te boeken vanaf 399 euro. www.corendon.nl

